

Nieuwsbrief - STAB OGR Updates

Nummer 18, 2026

Redactie: mr. G.A. Keus, mr. J.K. van de Poel, mr. ir. O.W.J.M. Scholte, mr. R. Veenhof en bc. K-RMT P.A.H.M. Willems.

INHOUDSOPGAVE

Rechtbank

[Rechtbank Oost-Brabant, ECLI:NL:RBOBR:2026:6149](#) 28-08-2026

Omgevingsvergunning/Valkenswaard

Een redelijke uitleg van het omgevingsplan brengt met zich mee dat, daar waar het voorliggende bestemmingsplan voorzag in een bevoegdheid om een aanlegvergunning te verlenen onder de Wabo, deze bevoegdheid nog steeds bestaat, gelet op artikel 22.

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:5718](#) 25-08-2026

Omgevingsvergunning/De Bilt

Omgevingsvergunning onder de Omgevingswet.

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:5669](#) 20-08-2026

Omgevingsvergunning/Soest

Omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:5768](#) 14-08-2026

Weigering omgevingsvergunning/Utrecht

Uit de geschiedenis van de totstandkoming van de Monumentenwet 1988 kan worden afgeleid dat de wetgever heeft beoogd aan te sluiten bij de vaste jurisprudentie dat niet het kadastrale perceel grondslag is voor de bescherming van wat zich daarop bevindt, maar dat slechts beschermd is datgene wat als bouwkundige en functionele onlosmakelijke zelfstandige eenheid is genoemd in de redengevende omschrijving.

[Rechtbank Overijssel, ECLI:NL:RBOVE:2026:5318](#) 13-08-2026

Omgevingsvergunning/Overijssel

Omgevingsvergunning milieu, kwalificatie als afval(mee)verbrandingsinstallatie, advies STAB, één installatie, hoofddoel installatie.

[Rechtbank Midden-Nederland, ECLI:NL:RBMNE:2026:5736](#) 05-08-2026

Omgevingsvergunning/Hilversum

Omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

[Rechtbank Noord-Nederland, ECLI:NL:RBNNE:2026:3428](#) 28-07-2026

Weigering omgevingsvergunning/Tynaarlo
Weigering omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit.

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2026:6829](#) 10-07-2026

Handhaving/Simpelveld
Het wegnemen van de oorspronkelijke gevel en het aanbrengen van het windbreekgaas is geen vergunningvrije activiteit als bedoeld in artikel 2.

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2026:7960](#) 22-06-2026

Omgevingsvergunning/Venlo
Omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit.

Raad van State

[Raad van State, ECLI:NL:RVS:2026:5318](#) 09-09-2026

Omgevingsvergunning/Schiedam
Omgevingsvergunning afwijken bpl, warmteoverdrachtsstation, beroepsgronden voor het eerst in hoger beroep, zelfde gronden als in beroep.

Annotatie

[Een efficiënte uitspraak in een trage procedure](#)

V.R.C. van Ahee

ANNOTATIE

Een efficiënte uitspraak in een trage procedure

V.R.C. van Ahee

In de energie- en omgevingsrechtelijke praktijk komt het regelmatig voor dat een (transitie)project jarenlang stilligt in bezwaar en (hoger) beroep, terwijl de uiteindelijke uitkomst redelijk voorspelbaar is. Een recente uitspraak van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (hierna: de Afdeling) over een warmteoverdrachtsstation (WOS) in Schiedam is daarvan een schoolvoorbeeld. Inhoudelijk is de uitspraak weinig baanbrekend, doordat de Afdeling voor haar overwegingen verwijst naar de uitspraak van de rechtbank. Ook worden twee gronden niet eens behandeld wegens procedurele misslagen. Hierdoor kan de Afdeling relatief kort en snel een uitspraak doen.

Het wrange is echter dat de uitspraak weliswaar relatief snel komt, maar dat de procedure dan alsnog vijf jaar heeft geduurd voordat duidelijkheid bestaat over het project en de omgevingsvergunning. Dit soort situaties zie je steeds vaker in procedures in het kader van de energietransitie, mede doordat andere (woningbouw)zaken voorrang krijgen (door de Wet versterking regie volkshuisvesting en door het interne prioriteringsbeleid van de Afdeling).

De uitspraak in het kort

Het college van burgemeester en wethouders van Schiedam heeft op 2 november 2021 aan Eneco Heat Production & Industrials B.V. (Eneco) een omgevingsvergunning (onder de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) verleend voor het afwijken van het bestemmingsplan voor de realisatie van een WOS, een soort transformatorhuis maar dan voor een warmtesysteem. Een WOS is een belangrijke schakel in een collectieve warmtevoorziening, zoals een warmtenet.

De Vereniging Milieudefensie (Milieudefensie) ging tegen de omgevingsvergunning in beroep, welk beroep door de rechtbank Rotterdam in een uitspraak van 27 oktober 2022^[1] ongegrond is verklaard. Deze eerste aanleg verliep redelijk voorspoedig (binnen één jaar een uitspraak in beroep). *So far, so good.*

Milieudefensie ging echter in hoger beroep en de Afdeling verklaart het hoger beroep van Milieudefensie in haar uitspraak van 9 september 2026 ongegrond en bevestigt de uitspraak van de rechtbank. Deze aanleg (in hoger beroep) duurt zo'n vier jaar, bijna viermaal zo lang als in eerste aanleg.

Twee beginnersfouten: grondenfuik en goede procesorde

Voor zover Milieudefensie in hoger beroep wél met iets nieuws komt, komt zij daarmee niet ver. Twee argumenten worden om verschillende, maar bekende, procedurele redenen buiten beschouwing gelaten.

Het eerste argument – dat in strijd met het Verdrag van Aarhus onvoldoende inspraak zou zijn geboden – voert Milieudefensie voor het eerst aan in het hogerberoepschrift. Dat loopt vast op de in het omgevingsrecht inmiddels vaste 'grondenfuik', op grond waarvan beroepsgronden in het omgevingsrecht niet voor het eerst in hoger beroep kunnen worden aangevoerd, tenzij is uitgesloten dat andere belanghebbenden daardoor worden benadeeld.[2] Die uitzondering doet zich hier volgens de Afdeling niet voor, zodat de grond onbesproken blijft.

Het tweede argument van Milieudefensie dat terzijde wordt geschoven, is dat het begrip 'project' exceptief zou moeten worden getoetst aan de mer-richtlijn, de SMB-richtlijn (strategische milieubeoordeling) en de Habitatrichtlijn. Los van de bijzondere grond – misschien doelde Milieudefensie op een richtlijnconforme interpretatie van het begrip 'project' uit (destijds) de Wet milieubeheer – is de grond nieuw in hoger beroep en zelfs pas ter zitting bij de Afdeling voor het eerst opgeworpen. Dat gaat nog een stap verder dan de grondenfuik, omdat hier ook de goede procesorde een rol speelt. De goede procesorde verzet zich ertegen dat een partij pas ter zitting met een geheel nieuw en niet eerder aangekondigd betoog komt, met als gevolg dat de wederpartij(en) en de Afdeling zich daar redelijkerwijs niet op hebben kunnen voorbereiden.

Goed verhaal, lekker kort

Het positieve element in deze uitspraak is de beknopte bespreking van de hogerberoepsgronden. Uitspraken van de Afdeling worden over het algemeen steeds langer, doordat procedures en processtukken steeds omvangrijker en complexer worden. Dat de Afdeling zoals in deze uitspraak de overwegingen zo kort mogelijk houdt, is aan te moedigen. Zeker aangezien de rechtbank in beroep al heeft gedaan wat de Afdeling anders nogmaals had moeten doen (omdat nagenoeg dezelfde gronden als in beroep waren aangevoerd).

Wat mij betreft kan de Afdeling vaker (en meer) deze verkorte motivering toepassen. Dat doet niet af aan de inhoud en kwaliteit van de uitspraak, het zorgt er enkel voor dat de motivering

in de uitspraak in beroep erbij moet worden gepakt om te lezen hoe de Afdeling er (ook) over denkt. Daarvoor is het wel van belang dat de uitspraak in eerste aanleg wordt gepubliceerd. Dat zal doorgaans wel het geval zijn, omdat op basis van het 'Besluit selectiecriteria uitsprakendatabank rechtspraak.nl' alle uitspraken worden gepubliceerd als binnen dezelfde rechtsgang reeds een uitspraak in eerdere of latere aanleg is gepubliceerd.[3] Het zou het echter nog wel iets makkelijker maken als de Afdeling in dit soort gevallen ook bij de gepubliceerde (digitale) uitspraak een link naar de uitspraak in eerste aanleg doet[4] (zoals doorgaans, maar niet altijd, gebeurt op rechtspraak.nl).

Druppel op de gloeiende plaat

Verkorte motivering van uitspraken kan in bepaalde gevallen tijd schelen, maar realistisch gezien zal die versnelling in weken worden uitgedrukt (waarschijnlijk niet in maanden). Zolang de hele procedure nog steeds zo'n vier jaar duurt, maken die paar weken versnelling ook geen groot verschil voor de rechtzoekende.

De lange doorlooptijd begint een structurele vorm te krijgen. Hoewel de Afdeling jaarlijks haar doorlooptijden publiceert, vertellen die slechts een deel van het verhaal. In het jaarverslag over 2025[5] wordt opgemerkt dat de gemiddelde looptijd in hoofdzaken bij de Afdeling 45 weken bedraagt (over alle kamers – inclusief de vreemdelingenkamer waar het gemiddelde 17 weken doorlooptijd is). Uitgesplitst per kamer blijkt dat de gemiddelde looptijd van alle afgedane zaken door de Omgevingskamer 62 weken is. Dit is inclusief de voorlopige voorzieningen die bij de Omgevingskamer een gemiddelde doorlooptijd van 10 weken hebben. Als enkel naar de hoofdzaken wordt gekeken is de doorlooptijd van de Omgevingskamer 73 weken. Dat is bijna een verdubbeling ten opzichte van de doorlooptijd in 2021 (43 weken).[6]

In deze procedure is de doorlooptijd erg lang (langer dan de 'redelijke termijn' uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens).[7] De rechtbank doet binnen een jaar (na het primaire besluit) uitspraak. Vanaf het instellen van het hoger beroep duurt het vervolgens tot de zitting bij de Afdeling op 29 juni 2026 – ruim drieënhalf jaar 'stilte' – voordat de zaak inhoudelijk wordt behandeld, en nog eens ruim twee maanden tot de uitspraak van 9 september 2026. Tussen de uitspraak van de rechtbank en die van de Afdeling zit dus bijna vier jaar, ruim 200 weken en dus driemaal zoveel als het gemiddelde van de Omgevingskamer van de Afdeling.

Voor een WOS dat onderdeel is van een collectief warmtenet (en voor andere energieprojecten) is dat een slechte zaak. Collectieve warmtenetten zijn een van de dragers van de energietransitie in de gebouwde omgeving, en de business case en planning van zo'n net staan of vallen met tijdige zekerheid over de vergunning van de onderliggende

infrastructuur. Een procedure die bijna vijf jaar in beslag neemt voordat die zekerheid er is, staat haaks op de snelheid die de energietransitie nu juist vereist.

Ruimte voor versnelling

De lange doorlooptijd wringt temeer in deze zaak omdat al kort na het instellen van het hoger beroep duidelijk had kunnen zijn dat het weinig kansrijk was. De gronden waren ‘zo goed als een herhaling’ van wat al bij de rechtbank naar voren was gebracht en de twee echt nieuwe argumenten sneuvelen om zuiver procedurele redenen. Het lijkt er dus op alsof na indiening van de beroepsgronden de uitspraak al had kunnen worden gewezen.

Denkbaar is dat de Afdeling in dit soort zaken waarin na indiening van de gronden blijkt dat ‘zo goed als een herhaling’ van het beroep is ingediend en/of dat een aantal gronden in hoger beroep voor het eerst zijn ingediend het hogerberoepsschrift niet wordt aangevuld of nader onderbouwd, partijen op enig moment een bericht stuurt. In dat bericht geeft de Afdeling aan dat zij (vooralsnog) van mening is dat sprake is van kennelijke ongegrondheid in de zin van artikel 8:54 van de Algemene wet bestuursrecht (wegens herhaling van gronden of strijd met een grondenfuik). Als de desbetreffende partijen de Afdeling niet overtuigen van twijfel over de ‘kennelijkheid’, kan de Afdeling sneller en beter onderbouwd en zonder zitting te hoeven houden concluderen dat de gronden kennelijk ongegrond zijn.[8]

Deze nieuwe wijze van behandeling zal wel wat processuele aanpassing vergen, maar een eerste beoordeling van nieuwe (hoger) beroepsschriften hierop en het opstellen van de brief is (zeker met behulp van AI) snel gedaan. Dan kan in bepaalde zaken wel meteen jaren winst worden behaald (en kan de gemiddelde doorlooptijd naar beneden).

[1] Rb. Rotterdam, 27 oktober 2022 (ECLI:NL:RBROT:2022:9532).

[2] ABRvS 9 februari 2022, ECLI:NL:RVS:2022:362.

[3] Artikel 3, tweede lid Besluit selectiecriteria uitsprakendatabank rechtspraak.nl (Selectiecriteria uitspraken | Rechtspraak).

[4] Of in ieder geval het ECLI-nummer van de desbetreffende uitspraak.

[5]
https://www.raadvanstate.nl/publish/library/49/jaarverslag_2025_cijfers_bestuursrechtspraak.pdf.

[6] Jaarverslag startpagina | Jaarverslag 2021.

[7] Twee jaar voor hoger beroep (naast zes maanden voor bezwaar en anderhalf jaar voor beroep).

[8] Tegen een uitspraak met een kennelijk ongegrond-oordeel staat verzet open (art. 8:55 Awb), maar die verzetsprocedure gaat dan enkel over een beoordeling van de 'kennelijkheid'. Bij een gegrond verzet wordt de zaak wel inhoudelijk verder behandeld (doorgaans met een zitting).

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Schiedam

Omgevingsvergunning afwijken bpl, warmteoverdrachtsstation, beroepsgronden voor het eerst in hoger beroep, zelfde gronden als in beroep.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Schiedam heeft aan Eneco een omgevingsvergunning verleend voor het, in afwijking van het bestemmingsplan, realiseren van een warmteoverdrachtsstation met een hulpwarmtecentrale. De rechtbank Rotterdam heeft het beroep dat een milieuvereniging hiertegen heeft ingesteld ongegrond verklaard. In hoger beroep voert de milieuvereniging gronden aan die zij in beroep niet eerder heeft aangevoerd. De overige gronden komen nagenoeg overeen met wat de milieuvereniging in beroep heeft aangevoerd.

Rechtsvragen

1. Kunnen in het omgevingsrecht gronden voor het eerste in hoger beroep worden aangevoerd?
2. Slagen de gronden die nagenoeg overeen komen met hetgeen in beroep is aangevoerd?

Uitspraak

1. Vereniging Milieudefensie voert in het hoger beroepschrift aan dat in strijd met het Verdrag van Aarhus onvoldoende inspraak is geboden. Dit heeft Vereniging Milieudefensie niet eerder aangevoerd. Daarnaast heeft Vereniging Milieudefensie voor het eerst op de zitting in hoger beroep aangevoerd dat het begrip 'project' exceptief moet worden getoetst aan de Mer-richtlijn (Richtlijn 2011/92/EU, gewijzigd bij Richtlijn 2014/54/EU), de SMB-richtlijn (Richtlijn 2001/42/EG) en de Habitatrichtlijn (Richtlijn 92/43/EEG).

In het omgevingsrecht kunnen beroepsgronden niet voor het eerst in hoger beroep worden

aangevoerd. Een uitzondering wordt gemaakt als uitgesloten is dat andere belanghebbenden daardoor worden benadeeld. Die uitzondering doet zich bij deze beroepsgronden niet voor. De Afdeling zal deze beroepsgronden daarom niet inhoudelijk bespreken.

2. De gronden die Vereniging Milieudefensie in hoger beroep verder heeft aangevoerd zijn zo goed als een herhaling van wat zij in beroep heeft aangevoerd. De beroepsgronden gaan over het streven van Nederland om in 2050 een circulaire economie te zijn, over de hoge energiekosten voor de (toekomstige) inwoners van de wijk Groenord en energiearmoede, over de ambitie voor de wijk Groenord om aardgasvrij te zijn, over alternatieven voor het warmteoverdrachtsstation, over de effecten op Natura 2000-gebieden, over het benodigde milieueffectrapport en over de gekozen locatie voor het warmteoverdrachtsstation. De rechtbank is gemotiveerd op die gronden ingegaan. De Afdeling kan zich vinden in het oordeel van de rechtbank en in de onder 7 tot en met 11.1 van de aangevallen uitspraak opgenomen overwegingen, waarop dat oordeel is gebaseerd.

Instantie: Raad van State

Datum uitspraak: 09-09-2026

ECLI: ECLI:NL:RVS:2026:5318

Zaaknummer: 202502338/1/A3

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/De Bilt

Omgevingsvergunning onder de Omgevingswet. Toetsing aan evenredigheidsbeginsel. Besluit kwaliteit leefomgeving. Algemeen verbindend voorschrift. Uitspraak Grote Kamer CBb. Het bestreden besluit is voor een of meer eisers onredelijk bezwarend. Het besluit leidt daarmee tot een uitkomst die in strijd is met het evenredigheidsbeginsel.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van De Bilt (het college) heeft een omgevingsvergunning verleend voor de aanleg van vier padelbanen. Het college heeft met de beslissing op bezwaar (het bestreden besluit) de omgevingsvergunning in stand gelaten onder aanvulling van de motivering.

Eisers voeren aan dat het evenredigheidsbeginsel is geschonden. Het college stelt dat een evenredigheidstoets alleen plaatsvindt voor zover niet uit een wettelijk voorschrift of uit de aard van de uit te oefenen bevoegdheid een beperking voortvloeit (zie de uitspraak van de Afdeling van 28 juni 2023, ECLI:NL:RVS:2023:2379 en de uitspraak van de Rechtbank Den Haag van 8 juli 2025, ECLI:NL:RBDHA:2025:15078). In dit geval is sprake van een beperking op grond van een wettelijk voorschrift, zodat niet aan het evenredigheidsbeginsel kan worden getoetst.

Rechtsvraag

Bestaat ruimte voor toetsing aan het evenredigheidsbeginsel en zo ja, is het besluit voor een of meer belanghebbende(n) onredelijk bezwarend?

Uitspraak

De rechtbank stelt voorop dat in dit geval sprake is van een gebonden beschikking, voor zover die ziet op omgevingsplanactiviteiten. Het college verleent de omgevingsvergunning als de

omgevingsplanactiviteit niet in strijd is met de regels die in het omgevingsplan zijn gesteld over het verlenen van de omgevingsvergunning. Dit volgt uit artikel 8.0a van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl). Het Bkl is geen wet in formele zin, maar een algemeen verbindend voorschrift. Uit de uitspraak van de Grote Kamer van het College van Beroep voor het bedrijfsleven (CBB) van 26 maart 2024 (ECLI:NL:CBB:2024:190) volgt dat, wanneer het zoals hier gaat om een gebonden besluit dat is gebaseerd op een algemeen verbindend voorschrift, bijzondere omstandigheden kunnen maken dat toepassing van de regelgeving in het voorliggende geval zozeer in strijd komt met het evenredigheidsbeginsel dat die toepassing achterwege moet blijven. Dit betekent dat uiteindelijk ('onder de streep') moet worden beoordeeld of er bijzondere omstandigheden zijn die maken dat toepassing van het algemeen verbindende voorschrift in het voorliggende geval tot een onevenredige uitkomst zou leiden. Daarbij gaat het dan alleen nog om de evenwichtigheid (evenredigheid in strikte zin). Een besluit is onevenwichtig als het in de gegeven omstandigheden voor een of meer belanghebbende(n) onredelijk bezwarend is.

De rechtbank stelt vast dat het college in dit geval geen enkel voorschrift aan de omgevingsvergunning heeft verbonden. Er zijn geen maatregelen opgenomen ter beperking van de geluidseffecten van het gebruik van de padelbanen op de directe omgeving, zoals bijvoorbeeld een verplichting tot het plaatsen van geluidswerende schermen of een beperking in speeltijden.

De rechtbank overweegt dat op de locatie de bestemming 'Sport' rust. Op grond van vaste rechtspraak (zie de uitspraak van de Afdeling van 1 mei 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1838) kan geconcludeerd worden dat padelbanen niet in strijd zijn met de bestemming 'Sport'. In het bestemmingsplan zijn de, ook binnen de bestemming 'Sport' gelegen golfbaan, ijsbaan en manege specifiek aangeduid. Uit de plantoelichting volgt dat een uitwisseling van deze functies vanuit het oogpunt van een goede ruimtelijke ordening niet gewenst is. Dergelijke functieveranderingen zijn in het kwetsbare natuurgebied alleen aan de orde op basis van een gedegen ruimtelijke onderbouwing. Dit geldt ook voor een uitbreiding van de bovengenoemde functies, gelet op de natuurwaarden in het gebied, met uitzondering van een enkele specifieke situatie. De rechtbank leidt uit deze systematiek van de planregels af dat bij de totstandkoming van het bestemmingsplan bijzondere aandacht is geweest voor het bijzondere karakter van het nabijgelegen natuurgebied De Biltse Duinen. Het bestemmingsplan is onherroepelijk sinds 13 mei 2015. Padel werd toen in Nederland niet (zoveel) gespeeld. In het bestemmingsplan is dan ook niet expliciet rekening gehouden met padel. Het is echter een feit van algemene bekendheid dat geluid bij het gebruik van padelbanen harder is dan bij het gebruik van tennisbanen. Eisers hebben daarnaast tijdens de zitting onweersproken aangevoerd dat zij 10 maanden per jaar gebruik mogen maken van hun recreatiewoning op het

naastgelegen [naam] en velen doen dit ook. Zij vinden dat het gebruik daarmee zeer vergelijkbaar is met permanente woningen, die wel als geluidsgevoelig object zijn aangemerkt. Het [naam] grenst aan het natuurgebied De Biltse Duinen, een rustige omgeving. Veel recreatiewoningen staan zeer dichtbij de beoogde padelbanen. Onweersproken is vast komen te staan dat in ieder geval één eiser vanaf zijn recreatiewoning zicht zal hebben op de beoogde padelbanen. Recreatiewoningen vallen weliswaar niet onder de zogenaamde geluidsgevoelige objecten, maar uit het rapport van de Omgevingsdienst regio Utrecht van 10 juni 2024 volgt dat indien de recreatiewoningen wél aangemerkt zouden worden als geluidsgevoelige objecten, de Omgevingsdienst aan het college zou adviseren om aan de omgevingsvergunning een voorschrift te verbinden. Dit voorschrift zou inhouden dat vergunninghouder een 105 meter lang scherm van 2,5 meter hoog om de 4 padelbanen dient te plaatsen ter reductie van het padelgeluid. De kosten voor zo'n geluidsscherm worden geraamd op circa € 70.000 tot € 80.000.

De rechtbank komt tot het oordeel dat in dit specifieke geval, waarbij padelbanen worden aangelegd in een beschermd natuurgebied, naast een recreatiepark waar mensen – al dan niet onder een overgangsrechtelijk regime – 10 maanden per jaar in hun eigen recreatiewoning mogen verblijven en waarbij in de vergunning geen enkele beschermende voorwaarde is opgenomen, het bestreden besluit voor een of meer eisers onredelijk bezwarend is. Het besluit leidt daarmee tot een uitkomst die in strijd is met het evenredigheidsbeginsel.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 25-08-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:5718

Zaaknummer: UTR 25/4943, UTR 25/6673, UTR 25/6715, UTR 25/6774, UTR 25/6781, UTR 25/6783, UTR 25/6807 en UTR 25/6856

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet, 8.0a Besluit kwaliteit leefomgeving en 3:4 lid 2 Awb

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Soest

Omgevingsvergunning buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Evenwichtige toedeling van functies aan locaties. De uitvoerbaarheidstoets onder de Omgevingswet beperkt zich naar het oordeel van de voorzieningenrechter tot een beoordeling of bij voorbaat sprake is van een evident onuitvoerbaar bouwplan, omdat in geen geval tot uitvoering kan worden overgegaan. Bij die toets hoeven de gevolgen voor flora en fauna niet betrokken te worden, omdat voor die activiteit een afzonderlijke vergunningplicht met een eigen beoordelingskader geldt met een ander bevoegd gezag en het de aanvrager vrij staat die vergunning afzonderlijk aan te vragen.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Soest (het college) heeft een omgevingsvergunning verleend voor de bouwactiviteit, buitenplanse omgevingsplanactiviteit en omgevingsplanactiviteit (uitvoeren werk of werkzaamheid). Deze vergunning voorziet in het plaatsen van een tijdelijk dassenraster. Verzoekster en verzoekers hebben afzonderlijk bezwaar gemaakt tegen de omgevingsvergunning voor het dassenraster. Ook hebben zij de voorzieningenrechter verzocht om de omgevingsvergunning bij wijze van voorlopige voorziening te schorsen om onomkeerbare gevolgen voor de dassenpopulatie in het gebied te voorkomen.

Rechtsvraag

Moet het college bij de beoordeling van de evenwichtige toedeling van functies aan locaties in het kader van de buitenplanse omgevingsplanactiviteit beoordelen of het ontbreken van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit op voorhand de uitvoering van de aangevraagde omgevingsvergunning onmogelijk maakt?

Uitspraak

De voorzieningenrechter ziet zich voor de vraag gesteld of het college bij de beoordeling van de evenwichtige toedeling van functies aan locaties in het kader van de buitenplanse omgevingsplanactiviteit moet beoordelen of het ontbreken van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit op voorhand de uitvoering van de aangevraagde omgevingsvergunning onmogelijk maakt. Die vraag beantwoordt zij ontkennend en zij zal uitleggen waarom.

Per 1 januari 2024 is de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) ingetrokken en is de Omgevingswet in werking getreden. Artikel 5.7 van de Omgevingswet maakt het mogelijk om omgevingsvergunningen voor verschillende activiteiten los van elkaar aan te vragen. Uit de Memorie van Toelichting van de Omgevingswet volgt dat in dit artikel het uitgangspunt is verrat dat de aanvrager volledige vrijheid heeft bij het aanvragen van een omgevingsvergunning voor de activiteit of activiteiten waarvoor hij een omgevingsvergunning nodig heeft. Hij kan ervoor kiezen om voor elke activiteit afzonderlijk een omgevingsvergunning aan te vragen, of voor verschillende activiteiten tegelijk. De wet biedt de aanvrager hiermee flexibiliteit. Anders dan in artikel 2.7, eerste lid, van de Wabo wordt niet langer meer de eis gesteld dat de aanvrager ervoor dient te zorgen dat voor zogeheten onlosmakelijke activiteiten gelijktijdig een vergunning wordt aangevraagd (Kamerstukken II 2013/14, 33962, nr. 3, blz. 489). Onder de Wabo gold de eis dat als een natuurvergunning nodig was en deze nog niet was aangevraagd of verleend, die vergunning meeliep met ('aanhaakte bij') de omgevingsvergunning voor de bouwactiviteit (artikelen 2.1, eerste lid, aanhef en onder i, van de Wabo en artikel 2.2aa van het Besluit omgevingsrecht). Dit 'aanhaken' geldt niet meer onder de Omgevingswet. Vanwege het ontbreken van de eis in de Omgevingswet dat onlosmakelijke activiteiten gelijktijdig worden aangevraagd, is het aan de aanvrager om te bepalen wat wel en wat niet gelijktijdig met de buitenplanse omgevingsplanactiviteit wordt aangevraagd. Het staat de aanvrager dus vrij om afzonderlijk van de buitenplanse omgevingsplanactiviteit een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit aan te vragen.

De voorzieningenrechter is van oordeel dat de wetgever met artikel 5.7 van de Omgevingswet kennelijk heeft beoogd te breken met het uitgangspunt van de Wabo dat onlosmakelijke activiteiten gelijktijdig moeten worden aangevraagd. De voorzieningenrechter ziet dan ook geen aanleiding om de bestaande Wabo-rechtspraak over de uitvoerbaarheid van een bouwplan in relatie tot flora en fauna onder de Omgevingswet voort te zetten. De uitvoerbaarheidstoets onder de Omgevingswet beperkt zich naar het oordeel van de voorzieningenrechter tot een beoordeling of bij voorbaat sprake is van een evident onuitvoerbaar bouwplan, omdat in geen geval tot uitvoering kan worden overgegaan. Bij die toets hoeven de gevolgen voor flora en fauna niet betrokken te worden, omdat voor die

activiteit een afzonderlijke vergunningplicht met een eigen beoordelingskader geldt met een ander bevoegd gezag (het college van gedeputeerde staten van de provincie in plaats van het college van burgemeester en wethouders van de gemeente) en het de aanvrager vrij staat die vergunning afzonderlijk aan te vragen.

Omdat het besluit van het college ziet op een buitenplanse omgevingsplanactiviteit, beoordeelt de voorzieningenrechter in deze procedure alleen die activiteit en betreft zij daarbij niet ook de mogelijke gevolgen voor aanwezige flora en fauna. De argumenten van verzoekster en verzoekers over de ecologische gevolgen van het dassenraster vallen dus buiten de omvang van dit geding. Omdat verzoekster en verzoekers geen bezwaren hebben tegen de buitenplanse omgevingsplanactiviteit, zoals bijvoorbeeld over de bouwhoogte of de inpassing van het dassenraster in de groene omgeving, kan de voorzieningenrechter niet anders dan concluderen dat de bezwaren geen kans van slagen hebben.

De voorzieningenrechter wijst er op dat een aanvrager zelf verantwoordelijk is voor het beschikken over de vereiste vergunningen voor alle activiteiten die hij verricht. Indien dit niet het geval is, kan hiertegen handhavend worden opgetreden, omdat het niet is toegestaan om zonder benodigde omgevingsvergunning een flora- en fauna-activiteit te verrichten. Voor verzoekster en verzoekers staat dus een andere weg open om op te komen voor de das en van die mogelijkheid hebben zij ook gebruik gemaakt. Voor de beoordeling of sprake is van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit is het college van gedeputeerde staten van de provincie het bevoegd gezag. Verzoekster heeft tegen het plaatsen van het dassenraster een verzoek om handhaving bij het college van gedeputeerde staten van de provincie Utrecht ingediend, zodat een geschil over het wel of niet nodig zijn van een omgevingsvergunning voor een flora- en fauna-activiteit in die procedure aan de orde komt.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 20-08-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:5669

Zaaknummer: UTR 26/6595 en UTR 26/6606

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet en 5.7 Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Overijssel

Omgevingsvergunning milieu, kwalificatie als afval(mee)verbrandingsinstallatie, advies STAB, één installatie, hoofddoel installatie.

Casus

Het college van gedeputeerde staten van Gelderland heeft een omgevingsvergunning verleend voor het oprichten van een inrichting waarin plastic door middel van pyrolyse wordt omgezet in chemicaliën. Bij de pyrolyse wordt het ingenomen plastic ontleed waarbij pyrolyse-olie, pyrolysegas en char, een koolstofrestant, vrijkomen. Het vrijgekomen pyrolysegas wordt vervolgens gezuiverd en verbrand in thermische olieketels (TOKs). Vergunninghouder heeft beroep ingesteld, het beroep is gericht tegen de kwalificatie van de installatie als afval(mee)verbrandingsinstallatie.

Rechtsvraag

Heeft het college voldoende gemotiveerd dat sprake is van een afval(mee)verbrandingsinstallatie?

Uitspraak

De rechtbank overweegt dat de bestuursrechter in beginsel mag afgaan op de inhoud van het advies van een door hem benoemde deskundige als bedoeld in artikel 8:47 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Dat is slechts anders indien dat advies onvoldoende zorgvuldig tot stand is gekomen of anderszins zulke gebreken bevat, dat het niet aan de oordeelsvorming ten grondslag mag worden gelegd.

De StAB heeft bij de beantwoording van de aan haar gestelde vragen aangegeven dat het voor de hand ligt om de pyrolyse-installatie inclusief TOKs als één installatie te beschouwen en dat deze installatie, als deze lijn wordt gevolgd, als geheel niet voldoet aan alle kenmerken van een afvalverbrandingsinstallatie. De rechtbank is van oordeel dat niet gebleken is dat dit advies

onvoldoende zorgvuldig tot stand is gekomen en ook geen andere gebreken bevat, die maken dat zij niet van dit advies kan uitgaan. De rechtbank zal dit advies dan ook aan haar oordeelsvorming ten grondslag leggen.

De rechtbank betreft bij haar beoordeling ook de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie over de destijds geldende afvalverbrandingsrichtlijn 2000/76/EG. Uit die rechtspraak volgt dat de kwalificatie als verbrandingsinstallatie of meeverbrandingsinstallatie moet plaatsvinden aan de hand van het hoofddoel van de installatie. Verder volgt daaruit dat de enkele omstandigheid dat uit de thermische behandeling van afval een gasvormige stof ontstaat die vervolgens wordt verbrand, niet zonder meer beslissend is voor die kwalificatie. Kortom, van belang is hoe de gasproductie en de daaropvolgende verbranding zich verhouden tot het productieproces als geheel. Dat deze rechtspraak is gewezen onder richtlijn 2000/76/EG maakt dit niet anders, omdat de regeling voor afvalverbranding in de RIE is voortgezet.

De rechtbank is van oordeel dat het hoofddoel van de op te richten installatie aan de [adres], gelet op de beschrijving van het productieproces, niet het verbranden dan wel meeverbranden van afval is. Het hoofddoel is het door middel van pyrolyse omzetten van plastic in chemicaliën. De productie en de daaropvolgende verbranding van pyrolysegas maken onlosmakelijk deel uit van het geïntegreerde productieproces. Daarbij acht de rechtbank van belang dat ook volgens de StAB de pyrolyse-installatie en de TOKs als één installatie moeten worden beschouwd en dat deze installatie als geheel niet aan alle kenmerken van een afval(mee)verbrandingsinstallatie voldoet.

Gelet op het vorenstaande is het college bij het nemen van het bestreden besluit uitgegaan van een onjuist uitgangspunt over de aard en kwalificatie van de installatie. Daarmee heeft het college niet de nodige kennis vergaard over de relevante feiten die voor de vergunningverlening en de daaraan te verbinden voorschriften van belang zijn. Het bestreden besluit is daarom genomen in strijd met artikel 3:2 van de Awb.

Instantie: Rechtbank Overijssel

Datum uitspraak: 13-08-2026

ECLI: ECLI:NL:RBOVE:2026:5318

Zaaknummer: ak_24_3179

Wetsartikelen:

RECHTSPRAAK

Weigering omgevingsvergunning/Tynaarlo

Weigering omgevingsvergunning omgevingsplanactiviteit. Omvang van het geding. Vervallen onlosmakelijke samenhang. Strijd binnenplanse beoordelingsregels. Buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Toetsing aan evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Tynaarlo (het college) heeft geweigerd om een omgevingsvergunning te verlenen voor een houtwal. Tegen dat besluit hebben eisers bezwaar gemaakt. Met het bestreden besluit heeft het college het bezwaar van eisers tegen de weigering van de omgevingsvergunning ongegrond verklaard.

Rechtsvragen

1. Valt de vraag of een omgevingsvergunning is vereist omdat de aanleg van de houtwal in strijd is met de bestemmingen 'Agrarisch' en de dubbelbestemming 'Waarde-beekdal' buiten de omvang van het geding?
2. Moest het college ook beoordelen of het aanleggen van de wal met beplanting aanvaardbaar kan worden geacht met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties?

Uitspraak

1. De vraag of daarnaast een omgevingsvergunning is vereist omdat de aanleg van de houtwal in strijd is met de bestemmingen 'agrarisch' en de dubbelbestemming 'waarde-beekdal' valt buiten de omvang van het geding. Daarbij overweegt de rechtbank het volgende.

De bestuursrechter kan voor de beoordeling van dat besluit niet treden buiten de reikwijdte en de strekking die het besluit heeft of gelet op het onderliggende verzoek en de daarop toepasselijke wettelijke bepalingen had behoren te hebben. Dit volgt uit artikel 8:69 van de

Awb.

De rechtbank stelt verder vast dat de aanvraag (alleen) betrekking heeft op een vergunning voor het ophogen en aanplanten. Op het aanvraagformulier staat dat een omgevingsvergunning wordt aangevraagd voor de activiteit: 'Werk, niet zijnde een bouwwerk, of werkzaamheid uitvoeren'. Er is geen aanvraag gedaan voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit in verband met strijd met geldende bestemmingen.

Het college heeft zich in dit verband op het standpunt gesteld dat gelet op artikel 8.0a, tweede lid, van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) de aanvraag mede moet worden opgevat als een aanvraag voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. De rechtbank begrijpt het standpunt van het college zo dat – omdat de aangevraagde vergunning volgens het college in strijd is met de beoordelingsregels in het omgevingsplan – moet worden 'doorgeschakeld' naar de beoordeling van de aanvraag als buitenplanse omgevingsplanactiviteit, waarbij niet alleen moet worden beoordeeld of de vergunning kan worden verleend in strijd met de beoordelingsregels voor de vergunningen voor het ophogen en aanplanten, maar ook of daarbij moet en kan worden afgeweken van de gebruiksregels voor de bestemming. Het betoog van het college slaagt niet. In de Omgevingswet heeft de wetgever ervoor gekozen het vereiste van de onlosmakelijke samenhang tussen verschillende vergunningplichtige activiteiten – zoals dat tot 2024 onder de Wabo gold – te laten vervallen. Artikel 5.7, eerste lid, van de Omgevingswet bepaalt dat een aanvraag om een omgevingsvergunning naar keuze van de aanvrager op een of meer activiteiten betrekking kan hebben.

2. Omdat de vergunning voor het aanleggen van de houtwal niet met toepassing van de in het omgevingsplan opgenomen beoordelingsregels kon worden verleend is sprake van een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (dit volgt uit de definitie van *buitenplanse omgevingsplanactiviteit* in de bijlage bij artikel 1.1 van de Omgevingswet.). Uit artikel 8.0a, tweede lid, van het Bkl volgt dat een omgevingsvergunning die betrekking heeft op een buitenplanse omgevingsplanactiviteit alleen wordt verleend met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties.

In de toelichting bij het Invoeringsbesluit Omgevingswet staat hierover het volgende:

'Het uitgangspunt is dat ook aan een besluit om een vergunning te weigeren een inhoudelijke motivering ten grondslag wordt gelegd waarom de activiteit met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties niet aanvaardbaar kan worden geacht. Dat geldt ook voor de situatie waarin een activiteit op grond van beslissingsruimte in de in het omgevingsplan opgenomen beoordelingsregels, niet aanvaardbaar wordt geacht. Ook dan zal dus nog op basis

van het buitenplanse criterium van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties beoordeeld moeten worden of een activiteit toch niet kan worden toegestaan.’ (Stb. 2020, 400, p. 1613)

Het college moest daarom ook beoordelen of het aanleggen van de wal met beplanting aanvaardbaar kan worden geacht met het oog op een evenwichtige toedeling van functies aan locaties. Het college heeft verzuimd dit te doen.

Instantie: Rechtbank Noord-Nederland

Datum uitspraak: 28-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RBNNE:2026:3428

Zaaknummer: LEE 25/1837

Wetsartikelen: 8:69 Awb, 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet, 8.0a lid 2 Besluit kwaliteit leefomgeving en 5.7 lid 1 Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Weigering omgevingsvergunning/Utrecht

Uit de geschiedenis van de totstandkoming van de Monumentenwet 1988 kan worden afgeleid dat de wetgever heeft beoogd aan te sluiten bij de vaste jurisprudentie dat niet het kadastrale perceel grondslag is voor de bescherming van wat zich daarop bevindt, maar dat slechts beschermd is datgene wat als bouwkundige en functionele onlosmakelijke zelfstandige eenheid is genoemd in de redengevende omschrijving. De rechtbank zet deze vaste jurisprudentielijn voort onder de Omgevingswet, omdat de strekking van de vergunningplicht voor de rijksmonumentenactiviteit in de Omgevingswet ongewijzigd is gebleven.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Utrecht (het college) heeft geweigerd om een omgevingsvergunning te verlenen voor het legaliseren van een muur en poort. Tegen dit besluit heeft eiser bezwaar gemaakt. Met het bestreden besluit heeft het college het bezwaar van eiser tegen het primaire besluit ongegrond verklaard.

Rechtsvraag

Is voor het bouwplan een omgevingsvergunning voor een rijksmonumentactiviteit nodig?

Uitspraak

Uit de geschiedenis van de totstandkoming van de Monumentenwet 1988, waarin aanvankelijk was bepaald dat het verboden is om zonder of in afwijking van een vergunning een beschermd monument af te breken, te verstoren, te verplaatsen of in enig opzicht te wijzigen, kan worden afgeleid dat de wetgever heeft beoogd aan te sluiten bij de vaste jurisprudentie dat niet het kadastrale perceel grondslag is voor de bescherming van wat zich daarop bevindt, maar dat slechts beschermd is datgene wat als bouwkundige en functionele

onlosmakelijke zelfstandige eenheid is genoemd in de redengevende omschrijving (uitspraak van de Afdeling van 23 december 2012, ECLI:NL:RVS:2012:BY5889, r.o. 5.2). De rechtbank zet deze vaste jurisprudentielijn voort onder de Omgevingswet, omdat de strekking van de vergunningplicht voor de rijksmonumentenactiviteit in de Omgevingswet ongewijzigd is gebleven.

(...)

Het feit dat in de redengevende omschrijving uitsluitend de opstallen zijn vermeld betekent niet dat alleen hieraan bescherming toekomt. Ook hetgeen bouwkundig en functioneel één onlosmakelijk geheel vormt met de opstallen deelt in de bescherming als rijksmonument (uitspraak van de Afdeling van 3 december 2014, ECLI:NL:RVS:2014:4325, r.o. 4.2). Nu de muur waar het hier om gaat niet in het ontwerp en uitvoering in samenhang met het rijksmonument tot stand is gekomen en slechts met één rij bakstenen in verbinding staat met het aangewezen rijksmonument, vormt deze muur geen bouwkundig en functioneel onlosmakelijke eenheid met het rijksmonument. Het woonhuis met de aangebouwde deel zijn als afzonderlijke eenheid onverminderd herkenbaar. De aangebouwde muur deelt dan ook niet in de bescherming als monument, nu het bouwen ervan niet kan worden aangemerkt als een wijziging van het rijksmonument. De rechtbank concludeert dat voor het bouwplan geen omgevingsvergunning voor een rijksmonumentenactiviteit nodig is. Het college was om die reden niet bevoegd de omgevingsvergunning voor deze activiteit te weigeren maar had in plaats daarvan moeten besluiten dat geen omgevingsvergunning voor deze activiteit nodig was (het besluit op een aanvraag om een omgevingsvergunning dat er voor de aangevraagde activiteit geen omgevingsvergunning nodig is wordt in de rechtspraak ook wel aangeduid met de (onheldere) term 'positieve weigering'). Dat betekent dat de rechtbank niet toekomt aan de vraag of het advies van afdeling erfgoed in relatie staat tot de beoordelingsregels voor een rijksmonumentenactiviteit.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 14-08-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:5768

Zaaknummer: UTR 26/2097 T

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder b Omgevingswet en 8.8o Besluit kwaliteit leefomgeving

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Hilversum

Omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Privaatrechtelijke belemmering. Rechtspraak onder de WRO, Wro en Wabo. Uitvoerbaarheid onder de Omgevingswet. Niet aannemelijk gemaakt dat sprake is van een privaatrechtelijke belemmering die verwezenlijking van het bouwplan in de weg staat.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Hilversum (het college) heeft een omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit verleend voor het realiseren van een tweede bouwlaag op een bestaande aanbouw van een woning. Eisers hebben hiertegen bezwaar gemaakt. Met het bestreden besluit heeft het college de bezwaren ongegrond verklaard.

Eisers betogen dat het college ten onrechte geen rekening heeft gehouden met de erfdienstbaarheid van de muur zoals is vastgelegd bij notariële akte. Volgens eisers staat in de notariële akte niet dat de vergunninghouder het recht heeft om aan die muur te bouwen dan wel op die muur te steunen of constructieve belasting toe te voegen. Om die reden is er sprake van een privaatrechtelijke belemmering waardoor de activiteit niet verwezenlijkt kan worden. Ook wijzen eisers op artikel 5:50 van het Burgerlijk Wetboek, op grond waarvan het verboden is om binnen 2 meter van de grenslijn met het naburige erf vensters of andere muuropeningen te hebben voor zover deze op dit erf uitzicht geven.

Rechtsvraag

Heeft het college ten onrechte geen rekening heeft gehouden met de erfdienstbaarheid van de muur zoals is vastgelegd bij notariële akte?

Uitspraak

De rechtbank oordeelt als volgt. Op grond van onder oud recht door de Afdeling

bestuursrechtspraak van de Raad van State (de Afdeling) ontwikkelde jurisprudentie kan een privaatrechtelijke belemmering in de weg staan aan de verlening van een omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemmingsplan (jurisprudentie ontwikkeld onder de Wet op de Ruimtelijke Ordening, Wet ruimtelijke ordening en Wet algemene bepalingen omgevingsrecht). In die rechtspraak is als uitgangspunt gehanteerd dat de burgerlijke rechter en niet de bestuursrechter als eerste moet beoordelen of een privaatrechtelijke belemmering in de weg staat aan het uitvoeren van een activiteit. Alleen in het geval er sprake is van een privaatrechtelijke belemmering met een evident karakter, kan de bestuursrechter vaststellen dat deze aan vergunningverlening in de weg staat. Een privaatrechtelijke belemmering is pas evident als zonder nader onderzoek kan worden vastgesteld dat voor de bouw van een bouwwerk de toestemming van een ander vereist is en die ander die toestemming niet geeft en ook niet hoeft te geven (zie bijvoorbeeld ABRvS 26 juli 2026, ECLI:NL:RVS:2026:3479). De omgevingsvergunning moet in zo'n geval dus worden geweigerd.

Naast bovenbedoelde rechtspraak over het moeten weigeren van een omgevingsvergunning voor een afwijking van het bestemmingsplan is er door de Afdeling tegelijkertijd ook rechtspraak ontwikkeld over het begrip 'aanvraag' uit artikel 1:3, derde lid, van de Algemene wet bestuursrecht en de uitvoerbaarheid van een activiteit. Die rechtspraak geldt voor alle activiteiten waarvoor een omgevingsvergunning wordt aangevraagd en beperkt zich dus niet tot activiteiten voor afwijkingen van een bestemmingsplan. Op grond van die rechtspraak geldt als hoofdregel dat een aanvrager om een omgevingsvergunning in beginsel wordt verondersteld belanghebbend te zijn bij een beslissing op zijn verzoek. Op deze regel wordt evenwel een uitzondering gemaakt voor situaties waarbij aannemelijk is gemaakt dat de voorgenomen activiteit niet kan worden verwezenlijkt. Bij de beantwoording van de vraag of de voorgenomen activiteit kan worden verwezenlijkt, gaat het in wezen ook om de uitvoerbaarheid van de aangevraagde activiteit. En daarbij kan het dus ook gaan om privaatrechtelijke belemmeringen. Als van zo'n belemmering sprake is, wordt de verzoeker van de omgevingsvergunning niet als belanghebbende aangemerkt en is het verzoek geen aanvraag (zie bijvoorbeeld ABRvS 24 april 2024, ECLI:NL:RVS:2024:1704). In zo'n geval moet het verzoek worden afgewezen en kan het dus niet als aanvraag in behandeling worden genomen. De vraag of de omgevingsvergunning moet worden geweigerd komt helemaal niet meer aan de orde als vanwege een privaatrechtelijke belemmering wordt vastgesteld dat het verzoek geen aanvraag is.

Onder de Omgevingswet wordt een meer terughoudende benadering voorgestaan als het gaat om de uitvoerbaarheid van omgevingsplannen (en omgevingsvergunningen waarbij wordt afgeweken van het omgevingsplan). Zo kan worden afgeleid uit de Nota van Toelichting bij

het Omgevingsbesluit en de Memorie van Toelichting bij het wetsvoorstel Omgevingswet (zie de Nota van toelichting bij het Omgevingsbesluit, *Stb.* 2018, 290, p. 105/106 en de Memorie van Toelichting bij de Omgevingswet, *Kamerstukken II* 2013/14, 33962, nr. 3, p. 153)). De bepalingen dat in de plantoelichting van een bestemmingsplan en in de ruimtelijke onderbouwing van een omgevingsvergunning om af te wijken van het bestemmingsplan aandacht moet worden geschonken aan de uitvoerbaarheid zijn onder de Omgevingswet niet teruggekomen (zie artikel 3.1.6, eerste lid, onder f, van het Besluit ruimtelijke ordening en artikel 5.20 van het Besluit omgevingsrecht).

De rechtbank laat in deze zaak in het midden of de onder oud recht ontwikkelde jurisprudentielijnen onder de Omgevingswet ongewijzigd van toepassing zijn en een verzoek om omgevingsvergunning nog steeds moet worden afgewezen als een activiteit vanwege een privaatrechtelijke belemmering niet kan worden verwezenlijkt of moet worden geweigerd vanwege een evidente privaatrechtelijke belemmering. De rechtbank stelt namelijk vast dat eisers niet aannemelijk hebben gemaakt dat er sprake is van een privaatrechtelijke belemmering die aan verwezenlijking van het bouwplan in de weg staat. Eisers hebben slechts één pagina van een notariële akte overgelegd waaruit niet van een privaatrechtelijke belemmering is gebleken voor vergunninghouder om op eigen grond tot aan de erfgrans te bouwen. Uitdrukkelijk is in de akte vermeld dat er geen sprake is van een verbod om te bouwen of te verbouwen. Ter zitting heeft vergunninghouder verklaard dat er geen balken worden verankerd in de scheidingsmuur noch dat in ander opzicht het bouwplan steun zal vinden in of op de muur van eisers. Nog los van de vraag of het dakraam dat in het dakvlak van de aanbouw wordt aangebracht zich bevindt binnen een afstand van twee meter van de erfgrans, biedt het geen direct zicht op het erf van eisers omdat het dakvlak haaks ten opzichte van de erfgrans is georiënteerd. De beroepsgrond slaagt niet.

Instantie: Rechtbank Midden-Nederland

Datum uitspraak: 05-08-2026

ECLI: ECLI:NL:RBMNE:2026:5736

Zaaknummer: UTR 24/1696

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet, 1:3 lid 3 Awb, 3.1.6 lid 1 onder f Bro en 5.20 Bor

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Venlo

Omgevingsvergunning voor een buitenplanse omgevingsplanactiviteit. Het college van burgemeester en wethouders was niet gehouden om te beoordelen of sprake was van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit. Het ETFAL-vereiste, waaraan het college moet toetsen bij een BOPA, omvat wel een aspect van uitvoerbaarheid. Dit houdt in dat het college op voorhand in redelijkheid had moeten inzien of het nieuwe tuinhuis kan worden gerealiseerd. Daarbij kon het in beginsel volstaan met beschikbare gegevens uit een gebiedsinventarisatie en beperkt onderzoek.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Venlo (het college) heeft een omgevingsvergunning voor een binnenplanse omgevingsplanactiviteit verleend voor het vervangen van een tuinhuis. Eiser heeft bezwaar gemaakt tegen de vergunning. Bij het bestreden besluit heeft het college de vergunning in stand gelaten, onder aanvulling van de motivering. Het college komt daarin terug op het eerder ingenomen standpunt dat de overgangsbepalingen van het omgevingsplan voorzien in de herbouw en het gebruik van het tuinhuis. Voor het bestaande tuinhuis en het gebruik daarvan voor woondoeleinden is namelijk geen vergunning gevonden. Het college verleent de vergunning alsnog via een buitenplanse omgevingsplanactiviteit (BOPA).

Rechtsvraag

Is in dit geval afdoende gemotiveerd dat sprake is van een evenwichtige toedeling van functies aan locaties?

Uitspraak

Bij een BOPA mag het college een vergunning alleen verlenen als het project – hier, de bouw

van het nieuwe tuinhuis – voldoet aan het ETFAL-vereiste. Een ‘evenwichtige toedeling van functies aan locaties’ kan daarbij zien op beide maatschappelijke doelen van de Omgevingswet (Ow) (Kamerstukken II 2013/14, 33962, nr. 3, p. 139), namelijk het benutten én het beschermen van de fysieke leefomgeving (artikel 1.3 Ow).

Vaststaat dat het college van Gedupeerde Staten van de Provincie (meestal) het bevoegd gezag is bij natuurvergunningen. De Ow voorziet daarnaast niet in een ‘aanhaken’ van de omgevingsvergunning voor flora- en fauna-activiteiten bij de BOPA. Dit betekent volgens de rechtbank dat het college hier niet gehouden was om te beoordelen of vanwege de steenuil sprake is van een vergunningplichtige flora- en fauna-activiteit. Zo een onderzoekslast zou bovendien haaks staan op het gesplitste en (ten opzichte van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht) meer flexibele vergunningstelsel onder de Ow, dat snellere en betere besluitvorming nastreeft (Staatsblad 2018, 290). Evenwel overweegt de rechtbank dat het ETFAL-vereiste, waaraan het college moet toetsen bij een BOPA, een aspect van uitvoerbaarheid omvat. Dit houdt in dat het college op voorhand in redelijkheid had moeten inzien of het nieuwe tuinhuis kan worden gerealiseerd.[1] Daarbij kon het in beginsel volstaan met beschikbare gegevens uit een gebiedsinventarisatie en beperkt onderzoek.

[1] Vgl. de uitspraak van de Afdeling van 8 februari 2017, ECLI:NL:RVS:2017:354, rov. 5.2. Zie ook de uitspraak van de Afdeling van 9 december 2020, ECLI:NL:RVS:2020:2935, rov. 6, die ziet op het oude recht in de artikelen 2.20a en 2.27 Wet algemene bepalingen omgevingsrecht in samenhang met artikel 6.10a Besluit omgevingsrecht (verklaring van geen bedenkingen). In de huidige wetgeving is een soortgelijke procedure te vinden in de artikelen 5.33 en 16.15 Ow (advies) en artikel 16.16 Ow (instemming), als ook artikel 4.25, eerste lid, onder e, van het Omgevingsbesluit (voor natuur, en flora en fauna).

Partijen zijn het erover eens dat de steenuil met enige regelmaat op perceel [kadasternummer 2] zit. Daar staan ook meerdere steenuilennestkasten. Eveneens is onbetwist dat in mei 2024 in ieder geval één broedende steenuil is waargenomen. Het lag dan ook op de weg van het college om iets te zeggen over de gevolgen van de bouw van het nieuwe tuinhuis voor de steenuil. Omdat het college in het geheel niet aan het aspect van uitvoerbaarheid heeft getoetst, is evident niet voldaan aan het ETFAL-vereiste.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 22-06-2026

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2026:7960

Zaaknummer: ROE 25/566

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet

RECHTSPRAAK

Omgevingsvergunning/Valkenswaard

Een redelijke uitleg van het omgevingsplan brengt met zich mee dat, daar waar het voorliggende bestemmingsplan voorzagt in een bevoegdheid om een aanlegvergunning te verlenen onder de Wabo, deze bevoegdheid nog steeds bestaat, gelet op artikel 22.281 van het omgevingsplan. Zolang wordt voldaan aan de beoordelingscriteria in het bestemmingsplan, hoeft niet te worden getoetst aan ETFAL.

Casus

Het college van burgemeester en wethouders van Valkenswaard (het college) heeft een omgevingsvergunning voor een omgevingsplanactiviteit verleend voor het realiseren van een fietspad. Eiseres heeft bezwaar gemaakt tegen het besluit tot verlening van de vergunning. Met het bestreden besluit heeft het college de verleende omgevingsvergunning met een aanvullende motivering gehandhaafd.

Eiseres heeft tegen het bestreden besluit beroep ingesteld en de voorzieningenrechter verzocht om een voorlopige voorziening te treffen. Omdat de voorzieningenrechter na het sluiten van het onderzoek tot de conclusie is gekomen dat nader onderzoek niet kan bijdragen aan de beoordeling van de zaak beslist hij ook op het beroep van eiseres daartegen (artikel 8:86 van de Algemene wet bestuursrecht maakt dat mogelijk).

Rechtsvraag

Hoe moet worden omgegaan met aanlegvergunningenstelsels in bestemmingsplannen die onderdeel uitmaken van het tijdelijk deel van het omgevingsplan?

Uitspraak

Het voorliggende bestemmingsplan voorziet in een aanlegvergunningenstelsel voor het aanleggen van werken. Hoe moet hiermee worden omgegaan onder de Omgevingswet?

Voor oude aanlegvergunningen voorziet artikel 22.278 in een specifieke regeling in het

Omgevingsplan met een aparte weigeringsgrond (strijd met voorbereidingsbesluit). Voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op het uitvoeren van een werk, niet zijnde een bouwwerk, of werkzaamheid waarvoor op grond van het tijdelijke deel van dit omgevingsplan, bedoeld in artikel 22.1, onder a, van de Omgevingswet, een omgevingsvergunning is vereist, wordt, als die activiteit niet in strijd is met de in dat tijdelijke deel gestelde regels over het verlenen van de vergunning voor die activiteit, in afwijking van die regels de omgevingsvergunning voor die activiteit geweigerd, als voor de locatie waarop de aanvraag betrekking heeft een voorbereidingsbesluit van kracht is. Met andere woorden, artikel 22.278 voorziet in een aanvullende weigeringsgrond. Hierin is niet bepaald dat de omgevingsvergunning moet worden verleend.

In artikel 8.0a, eerste lid van het Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl) is bepaald dat voor zover een aanvraag om een omgevingsvergunning betrekking heeft op een omgevingsplanactiviteit, als het gaat om een activiteit waarvoor in het omgevingsplan is bepaald dat het is verboden deze zonder omgevingsvergunning te verrichten, de omgevingsvergunning wordt verleend als de activiteit niet in strijd is met de regels die in het omgevingsplan zijn gesteld over het verlenen van de omgevingsvergunning.

In artikel 22.280 van het Omgevingsplan is bepaald dat voor zover voor een activiteit in het tijdelijke deel van dit omgevingsplan, bedoeld in artikel 22.1, onder a, van de Omgevingswet, is bepaald dat bij omgevingsvergunning kan worden afgeweken van daarbij aangegeven regels, deze bepaling geldt als verbod om de activiteit zonder omgevingsvergunning te verrichten. Vervolgens is in artikel 22.281 van het Omgevingsplan bepaald dat voor zover de in het tijdelijke deel van dit omgevingsplan, bedoeld in artikel 22.1, eerste lid, onder a, van de Omgevingswet gestelde regels over het voor een activiteit als bedoeld in artikel 22.280 bij omgevingsvergunning afwijken van regels in dat tijdelijke deel de verplichting bevatten om als de activiteit niet in strijd is met die regels de omgevingsvergunning te verlenen, deze verplichting wordt gelezen als een bevoegdheid.

Aanlegvergunningenstelsels waren in bestemmingsplannen op tal van verschillende wijzen geformuleerd. Soms zijn deze stelsels dwingend (bijvoorbeeld dat de aanlegvergunning wordt geweigerd als niet wordt voldaan aan de criteria). Soms omvatten deze regels een bevoegdheid om een aanlegvergunning te verlenen, zoals in de aanlegvergunningenstelsels in paragraaf 5.6 van het bestemmingsplan 'Buitengebied', of 3.4 en 6.4 van het bestemmingsplan 'Dommelkwartier'.

De voorzieningenrechter is van oordeel dat een redelijke uitleg van het Omgevingsplan met zich meebrengt dat, daar waar het voorliggende bestemmingsplan voorzag in een bevoegdheid om een aanlegvergunning te verlenen onder de Wabo, deze bevoegdheid nog steeds bestaat,

gelet op artikel 22.281 van het Omgevingsplan. Het bestaan van artikel 22.278 van het Omgevingsplan doet hier niets aan af, want dat artikel voorziet alleen maar in een extra weigeringsgrond. Uit artikel 8.0a, eerste lid van het Bkl vloeit dus niet de verplichting voort om deze omgevingsvergunning te verlenen. Bij gebruik van een bevoegdheid heeft het college beoordelingsruimte en kan het college andere aspecten betrekken. Artikel 2.1, eerste lid, onder b, van de Wabo en artikel 2.11, eerste lid van de Wabo verplichtten het college echter niet om te toetsen of sprake is van strijd met een goede ruimtelijke ordening. Strijd met een goede ruimtelijke ordening was dus geen weigeringsgrond. Alleen als de omgevingsvergunning in strijd was met de beoordelingscriteria in het aanlegvergunningenstelsel, verplichtte artikel 2.11, tweede lid van de Wabo het college tot een toetsing aan goede ruimtelijke ordening. De voorzieningenrechter is daarom van oordeel dat het college niet gehouden is om de gevraagde omgevingsplanactiviteit nu (onder de Omgevingswet) te toetsen aan ETFAL zolang wordt voldaan aan de in het bestemmingsplan genoemde beoordelingscriteria. Het college hoeft niet te toetsen aan artikel 8.ob van het Bkl en dus ook niet te toetsen aan de provinciale instructieregels ingevolge hoofdstuk 5 van het Bkl. Het college heeft voldoende gemotiveerd waarom het afwijkende advies van de commissie niet is gevolgd.

Instantie: Rechtbank Oost-Brabant

Datum uitspraak: 28-08-2026

ECLI: ECLI:NL:RBOBR:2026:6149

Zaaknummer: 26/2299 en 26/1555

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet, 8.0a lid 1 Besluit kwaliteit leefomgeving, 8.ob Besluit kwaliteit leefomgeving, 2.1 lid 1 onder b Wabo en 2.11 lid 1 Wabo

RECHTSPRAAK

Handhaving/Simpelveld

Het wegnemen van de oorspronkelijke gevel en het aanbrengen van het windbreekgaas is geen vergunningvrije activiteit als bedoeld in artikel 2.29, onder b tot en met r, van het Besluit bouwwerken leefomgeving. Het vervangen van de volledige of een groot deel van de gevel, al dan niet inclusief gevelpanelen, is namelijk geen activiteit die betrekking heeft op een gevelpaneel. Daarmee is dan ook voldaan aan artikel 22.27, aanhef en onder i, onder 3, van het omgevingsplan.

Casus

Eisers hebben verzocht om handhavend op te treden tegen de plaatsing van windbreekgaas aan een rundveestal. Het college van burgemeester en wethouders van Simpelveld (het college) heeft besloten om niet handhavend op te treden, omdat plaatsing van het windbreekgaas volgens hem vergunningvrij is.

Rechtsvraag

Is voldaan aan artikel 22.27, aanhef en onder i, onder 3, van het omgevingsplan?

Uitspraak

In de uitspraak van de Afdeling van 27 januari 2016 (ECLI:NL:RVS:2016:162, r.o. 3.2) is geoordeeld dat het stuken van een muur geen activiteit is als bedoeld in het thans geldende artikel 2.29 van het Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl), zodat het niet aan toepassing van de derde voorwaarde van het thans geldende artikel 22.27, onder i, van het omgevingsplan in de weg staat. Eenzelfde redenering geldt ook in deze zaak. Het wegnemen van de oorspronkelijke gevel en het aanbrengen van het windbreekgaas is, zoals hiervoor door de rechtbank geoordeeld, geen vergunningvrije activiteit als bedoeld in artikel 2.29, onder b tot en met r, van het Bbl. Het vervangen van de volledige of een groot deel van de gevel, al dan niet inclusief gevelpanelen, is namelijk geen activiteit die betrekking heeft op een gevelpaneel. Daarmee is dan ook voldaan aan artikel 22.27, aanhef en onder i, onder 3, van het

omgevingsplan. Van het omzeilen van een uitzondering op de vergunningplicht is, in tegenstelling tot wat eisers aanvoeren, geen sprake. Dat zou pas aan de orde zijn als de activiteit in kwestie wel betrekking zou hebben op een gevelpaneel maar er niet aan de voorwaarden voor toepasselijkheid van de vergunningvrije uitzondering uit artikel 2.29 van het Bbl zou zijn voldaan en de activiteit dan toch via de band van artikel 22.27 van het omgevingsplan vergunningvrij zou zijn. Artikel 2.29 van het Bbl geldt in deze zaak echter helemaal niet.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 10-07-2026

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2026:6829

Zaaknummer: ROE 25/1197

Wetsartikelen: 5.1 lid 1 onder a Omgevingswet en 2.29 Besluit bouwwerken leefomgeving